

# “Ел уқытучысы – 2014”



**Зәнидулина  
Зөлфия Дамир  
кызы**

Әтнә муниципаль районы Күшәр  
төп гомуни белем бирү  
мәктәбенең югары  
квалификацион категорияле  
география уқытучысы

# Укытучы тұрында ғомуми мәгълұмат



ФАМИЛИЯСЕ, ИСЕМЕ, ОТЧЕСТВОСЫ	<i>Занидулина Зөлфия Дамир кызы</i>
ТУГАН КӨНЕ, АЕ, ЕЛЫ	<i>28.11.1966</i>
БЕЛЕМЕ	<i>Югары, КГПИ (1991)</i>
БЕЛГЕЧЛЕГЕ	<i>География һәм биология укытучысы</i>
ГОМУМИ СТАЖ	<i>22 ел</i>
ГЕОГРАФИЯ УКЫТУЧЫСЫ БУЛАРАК ЭШ СТАЖЫ	<i>22 ел</i>
КВАЛИФИКАЦИОН КАТЕГОРИЯСЕ	<i>Югары кв. категория, бирелу вакыты : 30 декабрь, 2013 ел</i>



# **Методик тәма : “География дәресләрендә укучыларның танып-белү әшчәнлеген активлаштыру”**



## **Максат:**

Укучыларның география фәне буенча югары сыйфатлы белемнәргә ия булуларына ирешү, һәр укучының иҗади сәләтен үстерү, белем бирү процессын оптимальләштерү

## **Бурычлар:**

- географик фикерләү сәләте формалаштыру, иркен һәм иҗади фикер йөр-түче кеше тәрбияләү;
- укучыларга хәзерге дөньяда ориентлашырга мөмкинлек тудыручы геогра- фик белемнәр бирү;
- әйләнә-тирә дөньяның территориаль, социаль- икътисади һәм табигый тәрлелеге белән беррәттән аның бәтенлеге турында күзаллаулар форма- лаштыру
- географик, картографик, геоэкологик ,социаль-икътисади грамоталылық формлаштыру.



# Теманың актуальлеге:



- Бүгенге көндә жәмғияттә каршылықлы ситуация туды: бер яктан караганда, жәмғияткә халықның географик һәм экологик аңлылышы мәһим булса, иkenче яктан караганда, материалъ байлыкларның приоритет алыу сәбәпле, географик һәм экологик белемнәргә нигезләнгән эш төрләре югары хезмәт хакы алып эшләп булмый торған профессияләргә әйләнеп калдылар. Барлықка килгән ситуация әлеге проблеманы чишу юлларын әзләүне таләп итә. Бары тик уңай мотивация генә укучының дәрестә актив әшчәнлеген тәэммин итә, ә моның өчен укучыда предметка карата кызықсыну уятырга кирәк.



**«На земле интерес есть великий волшебник,  
изменяющий в глазах всех существ вид всякого  
предмета»**

# Тәжәрибәнең теоретик нигезе:



Тәжәрибә нигезендә И.Песталоцци, В.А.Сухомлинский, А. Дистервег кебек күренекле педагогларның идеяләре ята : белем бирү һәм тәрбия процессы уңышлы булсын өчен укучыларның танып белү активлығын, иҗади сәләтләрен үстерү мөһим.

Укытучының бурычы – белем бирүнең актив методларын куллану аша, укучыларга белем алу өчен шартлар тудыру, аларны “кечкенә ачышлар” ясарга өйрәтү.

***«Плохой учитель преподносит истину, хороший учит ее находить»***

**А. Дистервег**

# Кулланылган технологияләр:



- үстерелешле укыту технологияләре;
- сәламәтлекне саклау технологияләре;
- шәхескә юнәлдерелгән технологияләр;
- информацион-коммуникатив технологияләр;
- дифференциальләшкән укыту технологияләре;
- уен технологияләре.





# Танып белү активлыгына тәэсир итүче бирем типлары:

## Репродуктив

- Рәсем буенча хикәя төзү;
- Контурлы карталар ясау;
- Кроссворд чишү.

## Өлешчә эзләнүле

- Хаталы хикәяне төзәтү;
- Карта фрагменты буенча объектны тану;
- Эзлекле чылбыр төзү.

## Тикшеренү эше

- Урынның топографик планын төзү;
- Суның составын билгеләү;
- Демографик ситуацияне билгеләү.

# Репродуктив бирем:



# Өлешчэ эзлэнүле бирем



**Сурэтлөү буенча объектны картадан табып  
күрсөт:**

**“Бу елга Көнчыгыш Себернең төп артериясе.  
Ул Байкал күленең көнбатыш ярыннан 30 км  
ераклықта башлана, суларын төньякка –  
Лаптевлар диңгезенә алып бара”**

# Эзләнүле бирем:



Рельеф формасы

Тектоник  
структуралар

Файдалы  
казылмалар

1. Көнчыгыш Европа тиғезлеге
2. Урта Себер яссытаулығы
3. Кавказ таулары

# Эш алыннары:



- Практик эшләр;
- Иҗади эшләр (реферат, иҗади инша);
- Фәнни тикшеренү эшләре;
- Проблемалы уқыту;
- Проект эшчәнлеге;
- Терәк конспектлар төзү;
- ГИА биремнәре чишү;
- Уеннар;
- Олимпиадаларга өзөрлек;
- Географик конкурслар;
- Хәзерге заман уқыту методларын куллану.

# ПРАКТИК ЭШ:



## Австралиянең климат поясларына характеристика:

1. Атлас карталары буенча Австралиянең нинди климат поясларында ятын билгеләгез
2. Һәр климат поясы өчен гыйнварның һәм июльнең уртacha температураларын билгеләгез

**Телдән:** Алар нинди юнәлештә үзгәрә, ни өчен?

3. Һәр климат поясы өчен температуралар амплитудасын исәпләгез
4. Һәр климат поясы өчен уртacha еллық явым-тәшем күләмен билгеләгез
5. Эш нәтижәләрен таблицага тутырып барығыз.

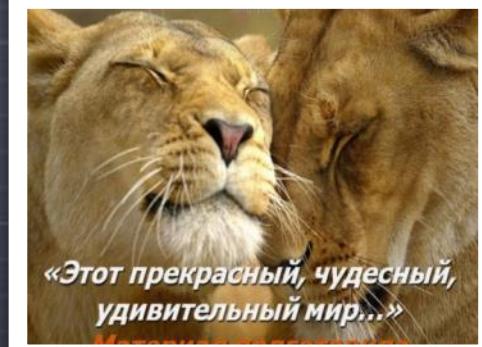
**Өйләнде:** Натижоларне контурлы картага төшөрөгөз

Климат пояслары	Географик урыны	Температура	Температу -раларның еллық ам -плитудас ы	Уртacha еллық явым-тәшем күләме	Явым-тәшем режимы	Искәрмәләр

# Укучыларның ижади эшләре

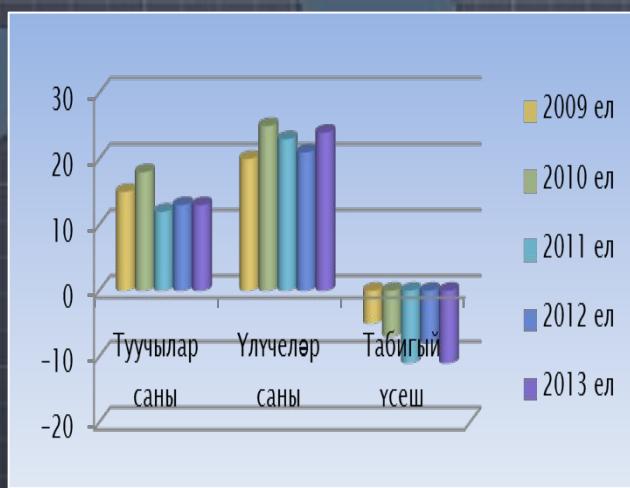
## Ижади эшләр:

- реферат язу;
- ижади инша язу;
- өстәмә әдәбият белән эшләү;
- презентацияләр төзү;
- топографик карта төзү;
- фотосурәт төшерү, рәсем ясау;
- ландшафт пейзажын ясау



# Укучылар белән эзләнү әшләре, конференцияләргә әзерлек

- Күшәр авылының жир асты суларын өйрәнү – 2009-2012
- Мәктәпнең экологик торышын өйрәнү – 2011-2012
- Күңгәр жирлеге – 2013-2014



# Укучылар әшчәнлеге - конференцияләр



- Экологик конференция. ГПКЗ “Ашыт” “Туфрак-яшәү тирәлеге”, грамота, 2009 ел.
- Шиһабетдин Мәрҗани исемендәге республика фәнни-гамәли конференциясе, «Әчә торган сұбызы», грамота, Рәхмәт хаты, 2012 ел
- Конкурс научно-исследовательских и творческих работ «Нобелевские надежды КНИТУ», «Состав и свойства подземных вод», сертификат участника 2012 г.
- Каюм Насыйри исемендәге XI регионара фәнни-тикшеренү укулары, «Мәктәпнәң экологик торышы», жинүче грамотасы, 2013 ел

# Проблемалы уқыту



*Проблемалы  
ситуацияләр  
чишу*



**Уучылар өчен ярдәмлек.**

**Проблеманы чишү этаплары.**

**1 этап. Проблеманы аңлау,  
каршылықларны ачу.**

**2 этап. Гипотеза төзү.**

**3 этап. Гипотезаны дәлилләү.**

**4 этап. Гомуми нәтижә.**

# Проект эшчәнлеге

“Россия халықлары” - телдән журнал битләре ясау



“Доктора Айболит эзләре буенча» – дөнья тирәли сәяхәт маршрутын төз

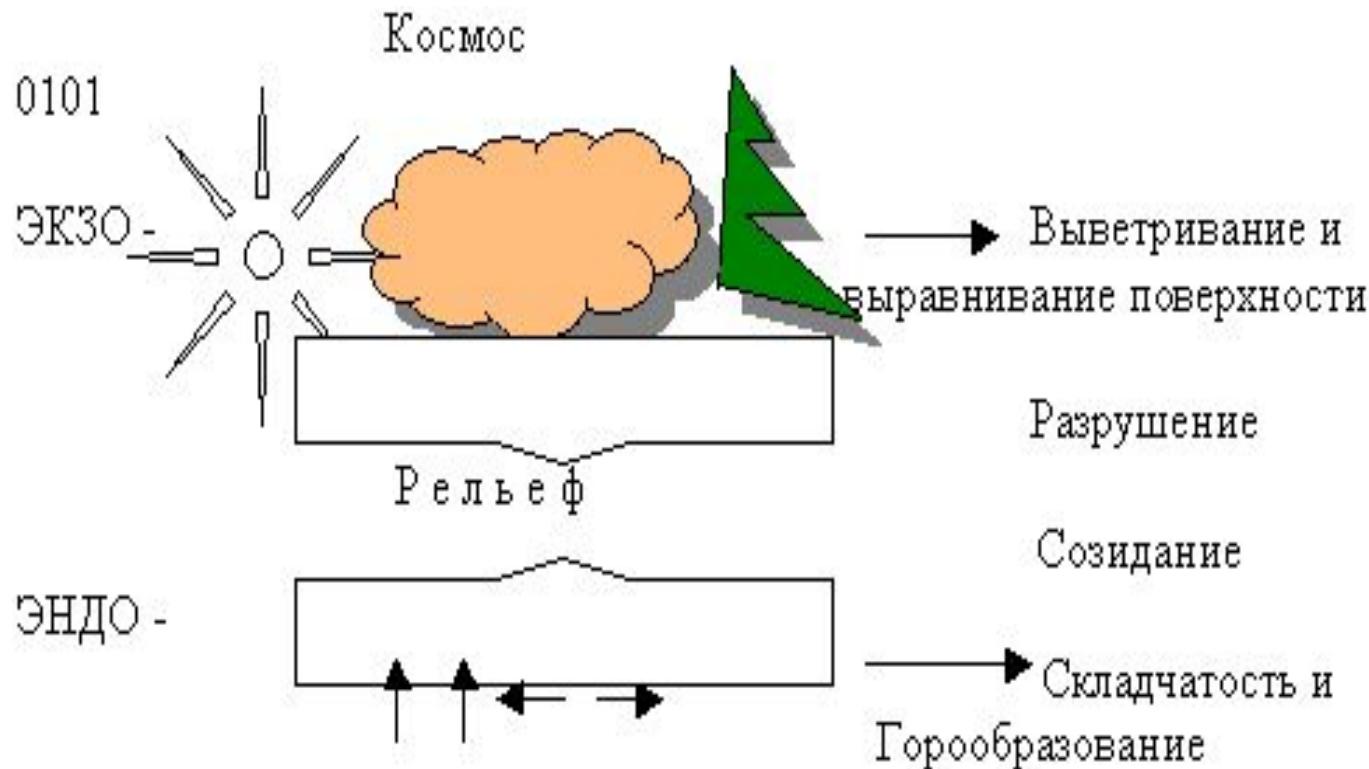


«Кешеләр дөньяны ничек ачканнар - чыгышлар әзерләү



«Байкал-Себернең энҗе бортеге»- презентацияләр төзү

# Терәк конспектлар



# Олимпиада нәтижәләре:



- ◆ 2008-2009 уку елы – табигаты фәннәре буенча олимпиадаларның район турында I урын - Самигуллина Рүзинә, 6 кл
- ◆ 2011-2012 уку елы – укучыларның Бөтөнrossия һәм Республика олимпиадасы- ның муниципаль этапында география фәне буенча жиңүче – Самигуллина Рүзинә, 9 кл



# Укучылар әшчәнлеге - конкурслар



	2011 г.	2012 г.	2013 г.
“Человек и природа”	1 место в районе, диплом	1 место в регионе, диплом	Призеры, дипломы
“Географический чемпионат”			Региональный победитель I степени, федер. победитель III степени
«Мир знаний»		Лауреаты, дипломы I, II, III степеней	
«Олимпус» – предметная олимпиада по		Лауреат, диплом I степени	

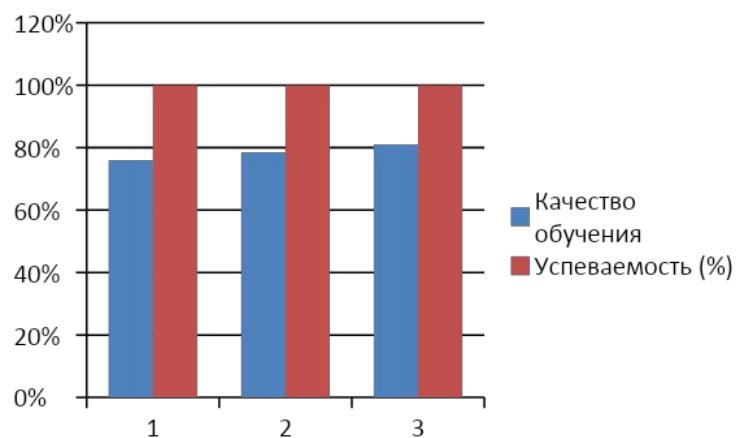
# 6,8 сыйныф укучыларының география фәне буенча интернет-тест нәтижәләре



Еллар	Сыйныф	Уртacha эш нәтижәләре (%)	ТР буенча уртacha эш нәтижәләре (%)
2011-2012	6	75,37	67,99
	8	80	64,66
2012-2013	8	83,3%	69

## 2010-2013 елларда Күшәр мәктәбендә география фәне буенча уку торышы

Укуелы	Предмет	Укусыйфаты	Өлгөреш
2010-2011	География	76%	100%
2011-2012	География	78,5%	100%
2012-2013	География	81%	100%



# Яңа технологияләр



**Дәресләрдә Сингапур методикасы  
структураларын кулланырга тырышам.**

**Мәсәлән: Think-Write-Round Robin структурасын  
укучылардан үз фикерен әйтеп, дәлилләүне,  
иптәшләренең фикерләрен тыңлый белүне таләп  
итә торган биремнәр эшләгендә кулланам.**

**Мәсәлән: 9 сыйныфта “ЯЭК” темасын өйрәнгендә  
проблемалы сорау бирергә мөмкин: “Россиянең ин-  
күп күмер запаслары Тунгус бассейнына туры  
килә, шулай булуга карамастан аннан күмер  
чыгарылмый. Сәбәпләрен аңлатығыз.”**

# Тәжрибә уртаклашу, конкурслар



- 2011 ел – Әтнә районы август киңәшмәсендә география фәне секциясендә мастер класс – “Евразиянең физик-географик урыны”
- 2012 ел – Әтә районы ТӘБДУ лары алдында проект яклау – “Су сыйфатының кеше сәламәтлегенә тәэсире”
- 2013 ел - география һәм биология укытучыларының республика семинарында үткәрелгән ачык дәрес - “Табигать шартларының кеше тормышына һәм сәламәтлегенә тәэсире”
- 2013 ел – ПМЦПК кысаларында проект эшен яклау - «Организация проектной и исследовательской деятельности школьников 5-8 классов в условиях реализации современных образовательных стандартов
- «Калейдоскоп педагогических идей» , номинация «Творческие идеи педагогов общеобразовательные учреждений» конкурсы катнашучысы.



# Тәжрибә уртаклапшы-публикацияләр

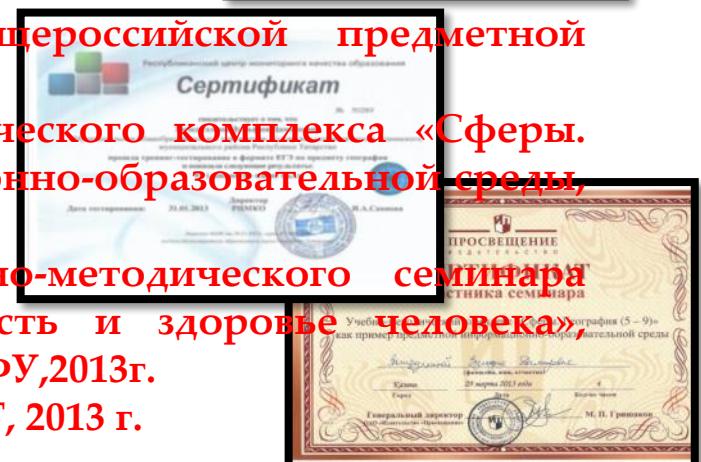
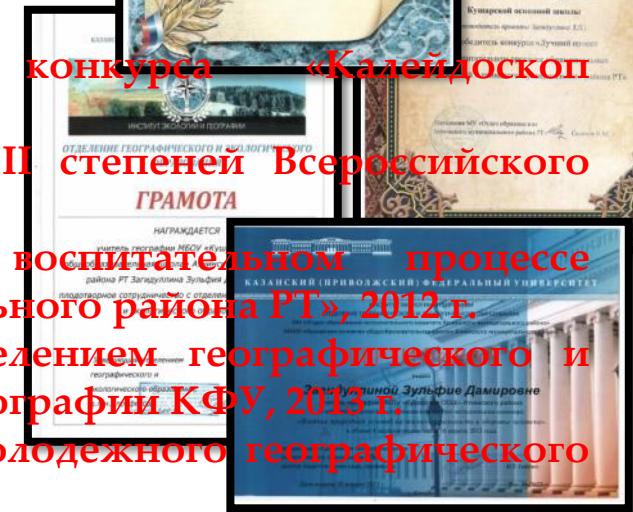


- «Ашыт-туган төбәгем җәүһәре»- Сборник «Национально-региональный компонент в содержании естественно-научных дисциплин в школе и ВУЗе»
- «Су сыйфатының кеше сәламәтлегенә тәэсире» – уқытучылар өчен методик ярдәмлек – «Ачык дәрес. Мәктәп»
- География фәне буенча “Жил” темасына дәрес эшкәртмәсе - Сборник “Влияние природных условий на жизнедеятельность и здоровье человека”
- “Су һәм сәламәтлек” - Сборник “ Влияние природных условий на жизнедеятельность и здоровье человека”



# ЭШ НӨТИЖЭЛЭРЭМ:

- Диплом «За подготовку призера Всероссийского «Молодежного географического чемпионата», 2009 г
- Диплом за активное участие во Всероссийском «Молодежном географическом чемпионате», 2010 г.
- Сертификат участника Межрегионального конкурса «Калейдоскоп педагогических идей» 2012 г.
- Благодарность за подготовку дипломантов I, II, III степеней Всероссийского дистанционного конкурса «Мир знаний», 2012г
- Грамота победителя «Лучший проект в воспитательном процессе образовательных учреждений Атнинского муниципального района РТ», 2012 г.
- Грамота за плодотворное сотрудничество с отделением географического и экологи-ческого образования Института экологии и географии КФУ, 2013 г.
- Диплом «За подготовку призера Всероссийского «Молодежного географического чемпионата», 2013 г.
- Диплом за организацию сверхпрограммной общероссийской предметной олимпиады Олимпус, 2013г.
- Сертификат участника семинара Учебно-методического комплекса «Сфера. География.(5-9)», как пример предметной информационно-образовательной среды, 2013г.
- Сертификат участника республиканского научно-методического семинара «Влияние природных условий на жизнедеятельность и здоровье человека», организованного институтом экологии и географии КФУ,2013г.
- Грамота РОО Атнинского муниципального района РТ, 2013 г.
- Грант “Наш лучший учитель”, 2013г.



# Мұтибарығыз өчен рәхмәт!



R